

Šiandien, spalio 23 d., Europos Sąjungos (ES) Taryba paskelbė 19-ą ekonominių ir individualių sankcijų paketą, kuriuo priimtas istorinis sprendimas, nustatantis ribojamąsias priemones suskystintų gamtinių dujų importui iš Rusijos, taip pat nustatytas visiškas suskystintų naftos dujų importo iš Rusijos draudimas, sandorių draudimas Rusijos energetikos milžinėms „Rosneft“ ir „Gazpromneft“, nauji ribojimai kriptovaliutų sektoriui, sankcionuoti dar 117 šešėliniam laivynui priklausantys laivai.

„Rusijos bombardavimai ir teroras Ukrainoje tęsis tol, kol Kremlius nejaus realių pasekmių. Šiandien priimtas 19-as sankcijų paketas nutaikytas į Rusijos karo ekonomikos varomąją jėgą – iškastinio kuro eksportą – yra būtent tai, ko reikia, kad Putinas pagaliau nustotų atvirai tyčiotis iš JAV ir Europos pastangų siekti taikos Ukrainoje ir visų pirma sutiktų su besąlyginėmis paliaubomis. ES privalo čia nesustoti ir judėti toliau su tolesniais ribojimais, nukreiptais į pilną dvejetainę paskirties prekių eksporto į Rusiją draudimą, branduolinę energetiką bei alternatyvius finansavimo kanalus, užtikrinančius Rusijos karinės ekonomikos prieigą prie kritiškai reikalingų technologijų“, – pabrėžė Lietuvos diplomatijos vadovas Kęstutis Budrys.

Praėjusiais metais ES importavo suskystintų gamtinių dujų iš Rusijos už daugiau nei 7 mlrd. eurų, o per pirmuosius šių metų aštuonis mėnesius – už 5.2 mlrd. eurų. Atitinkamai Tarybos priimtas sprendimas nuo 2027 m. sausio 1 d. visiškai uždrausti įsigyti, importuoti ar perduoti suskystintas gamtines dujas, kurių kilmės šalis yra Rusija arba kurios eksportuojamos iš Rusijos, taip pat teikti susijusią techninę ar finansinę pagalbą, dar labiau sumažins Rusijos pajamas iš iškastinio kuro eksporto ir maksimaliai padidins ekonominį spaudimą Rusijai, kad ji kuo greičiau nutrauktų agresijos karą prieš Ukrainą.

Tarybos sprendimu taip pat nustatytos sankcijos dar 117 laivų, iš viso dabar ES sankcijos taikomos 564 laivams. Didžiosioms energetikos prekybos bendrovėms „Rosneft“ ir „Gazpromneft“ panaikintos iki šiol galiojusios išimtys ir nustatytas visiškas sandorių draudimas. Kitoms bendrovėms, pavyzdžiui, „Litasco Middle East DMCC“, Dubajuje įsikūrusiam Rusijos bendrovės „Lukoil“ pardavimo padaliniui, nustatytos turto išaldymo priemonės.

Specialiosios ekonominės, inovacijų ir lengvatinės zonos yra pagrindinis Rusijos Federacijos ekonominės plėtros strategijos elementas. Jos skirtos pritraukti tiesiogines investicijas ir skatinti pramonės, technologijų ir inovacijų pajėgumus, taikant lengvatinius mokesčių, muitų ir reguliavimo režimus pramoniniams parkams, technologijų klasteriams, logistikos centrums ir uostų zonoms visoje Rusijos Federacijoje. Pavyzdžiui, Tolimųjų Rytų federalinėje apygardoje ir Arkties zonoje taikomos lengvatinės sąlygos remia laivų statybos, kasybos ir naftos chemijos sektorių bei energijos eksporto maršrutų plėtrą, kurie yra svarbūs Rusijos

ekonomikos perorientavimui į Aziją, taip pat ES ribojamųjų priemonių apėjimui. Atitinkamai naujuoju sankcijų paketu pirmą kartą nustatytas investicijų į Rusijos specialiąsias ekonomines ir lengvatines zonas draudimas. Šis draudimas nustatytas 11 tokių Rusijoje esančių zonų.

Taryba taip pat išplėtė sandorių draudimą, kuris galėtų būti taikomas trečiųjų šalių, išskyrus Rusiją, uostams ir šliuzams, kurie naudojami nepilotuojamų orlaivių (UAV) arba raketų ar susijusių technologijų ar jų komponentų gabenimui į Rusiją, arba kitų ribojamųjų priemonių apėjimui.

Naujuoju sankcijų paketu taip pat nustatytas sandorių draudimas A7A5, rubliu pagrįstai stabilizuotai kriptovaliutai, susijusiai su sankcionuotais Rusijos subjektais. Šią valiutą, kaip pirmąją istorijoje su rubliu susietą stabilizuotąją virtualiąją valiutą, išleido prorusiškas Moldovos oligarchas Ilanas Šoras ir Rusijos valstybinis bankas.

Taryba taip pat nustatė sandorių draudimą papildomai penkioms Rusijos finansų įstaigoms ir išplėtė sandorių draudimą, taikomą trečiųjų šalių kredito ir finansų įstaigoms bei kriptoturto paslaugų teikėjams, įtraukiant į jį ir mokėjimo paslaugas teikiančius subjektus. Atitinkamai šie ribojimai nustatyti septyniems naujiems subjektams.

Tarybos sprendimu taip pat nustatyti papildomi ribojimai teikti Rusijos vyriausybei arba Rusijoje įsteigtiems juridiniams asmenims, subjektams ar įstaigoms paslaugas, kurios prisideda prie Rusijos technologinių pajėgumų stiprinimo. Atitinkamai nustatyti ribojimai teikti komercines kosminių technologijų paslaugas, dirbtinio intelekto bei didelio našumo skaičiavimo bei kvantinių skaičiavimų paslaugas. Siekdama sumažinti riziką, kad paslaugos prisidės prie Rusijos karinių, technologinių ar pramoninių pajėgumų stiprinimo, Taryba nustatė išankstinio leidimo reikalavimą bet kokių paslaugų, kurioms dar netaikomos Reglamente (ES) Nr. 833/2014 nustatytos ribojamosios priemonės, teikimui Rusijos vyriausybei.

Atsižvelgiant į vis intensyvesnę priešišką žvalgybos veiklą, kuri remia Rusijos vykdomą agresiją prieš Ukrainą, Tarybos sprendimu Šengeno erdvėje ir keliaujant į kitą nei akreditacijos valstybę narę nustatytas išankstinio pranešimo mechanizmas Rusijos diplomatomis ir konsuliniais pareigūnais, taip pat Rusijos diplomatinių misijų ar konsulinių įstaigų administracinio ir techninio personalo arba aptarnaujančio personalo nariams ir jų šeimos nariams. Taip pat valstybėms narėms numatyta galimybė nustatyti reikalavimą, kad tokie asmenys, norėdami atvykti į jų teritoriją, turėtų tos valstybės išduotą vizą arba leidimą.

Į naująjį sankcijų paketą įtrauktos individualios ribojamosios priemonės, taikomos dar 64

asmenims ir subjektams, atsakingiems už veiksmus, kuriais pažeidžiamas Ukrainos teritorinis vientisumas, suverenitetas ir nepriklausomybė. Tarybos sprendimu taip pat nustatytas papildomas kriterijus, pagal kurį nuo šiol į sankcijų sąrašą galės būti įtraukiami fiziniai ar juridiniai asmenys, subjektai ar įstaigos, atsakingi už veiksmus ar politiką, prisidedančią prie Ukrainos nepilnamečių deportavimo, priverstinio perkėlimo, priverstinės asimiliacijos, įskaitant indoktrinaciją, ar karinio švietimo.

Šiandien Taryba patvirtino ir naujas sankcijas Baltarusijai, kurios sulyginamos su 19-uoju sankcijų paketu Rusijai nustatytais ribojimais. Papildomai nustatytos individualios ribojamosios priemonės dviem fiziniams ir trims juridiniams asmenims, kurie remia ar gauna naudą iš Lukašenkos režimo arba priklauso Baltarusijos kariniam kompleksui.

